

Kedves Címzettek! Tegnap, október 8-án az OKT tárgyalta a három, jelenleg készülő vizes tervet.

Három előadás hangzott el, utána vita volt, végül az OKT úgy határozott, hogy észrevételeket és javaslatokat ír a tervek felelőseinek, melyet következő, várhatóan december 3-i ülésén tárgyal majd meg.

Az három tervről elhangzott előadások:

1. Reich Gyula (tervező, független szakértő): Kvassay Jenő Terv (Vízstratégia) (KJT),
2. Tahy Ágnes (OVF): Vízyűjtő-gazdálkodási tervezés (VGT-2),
3. Illés Lajos (Viziterv): Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázatkezelési terv (ÁKK).

A tervek a vizeink.hu és a vizugy.hu honlapokon olvashatók, az előadások a későbbiekben az OKT honlapján lesznek hozzáférhetőek. Az ülésről hangfelvétel készült, és lesz jegyzőkönyv.

*****

Az alábbiakban Fidusz jegyzeteiből és a saját jegyzeteimből válogatok (főként az előadók szavaiból), érzékeltetve a vízgazdálkodás vs. környezet- és természetvédők küzdelem pillanatnyi állását, valamint a tervek véglegesítése előtti civil teendőket.

Reich Gyula néhány megállapítása:

A KJT nem szűken vett környezetvédelem, célja megalkotni a fenntartható vízgazdálkodást a fenntartható fejlődésért. A KJT feltárja a társadalom és a gazdaság igényeit a vízzel kapcsolatban. Célja, hogy a természeti erőforrások felelős felhasználásával az emberi, társadalmi és gazdasági erőforrásokhoz - velük összhangban - járuljon hozzá. Távlabbi cél a világot fenyegető vízválság elkerülése.

Nincs önmagáért való vízgazdálkodás, csak a gazdaság és a társadalom igényeit kielégítő vízgazdálkodás létezik. Az eddigi "mérnöki praktikák" helyett "igényszabályozás" lesz, és a nagyobb és kisebb létesítményeket építő (hard) vízgazdálkodás helyett adaptív, alkalmazkodó (soft) vízgazdálkodás. A víz kiemelkedő jelentősége már beépült a nemzeti politikába, most "a szakmának kell a politikai akarathoz fölzárkóznia".

Pénzügyi gondok vannak, mert a KEHOP 1200 milliárd forintjából (ez EU-s pénz) csak 713 milliárd forinttal részesedik a vízgazdálkodás. Még 300 milliárd forintra lenne szükség nemzeti forrásból a nemzeti célokra, de a költségvetés valószínűleg nem tudja majd ezt az összeget biztosítani. A pénzügyi hiány miatt veszélybe kerülhetnek például az ivóvíz- és csatornahálózatok fenntartási munkái.

Vörös Lajos (MTA ÖBKI) kérdésére válaszolva azt is mondta, hogy a vízlépcső kifejezés nem szerepel a KJT-ben (pedig igen, a csongrádi vízlépcsőt például beleírták). Ehhez kapcsolódott Malatinszky Ákos kérdése: mit értenek "emelt szintű víztesten", gátat? Ez többször is előfordul a KJT-ben, mint szükséges intézkedés. Hogy őszinte legyek, a választ nem értettem.

Tahy Ágnes a VGT-1 felülvizsgálatának és a VGT-2 december 22-ig tartó tervezésének főbb elemeit ismertette. A cél, hogy legkésőbb 2027-re (akkor ér majd véget a VGT-3) az európai vizek jó állapotba kerüljenek. Mostantól minden vizes projektben kell VKI elemnek lennie, azaz a vizek állapotát javító, vagy a jó állapotot megőrző intézkedésnek. A VGT-2-ben előtérbe kerülnek a "soft" intézkedések: a gazdasági szabályozók változtatása, víztakarékos berendezések elterjesztése, határértékek módosítása, a vízvisszatartás támogatása, a vízkészlet-járulék visszaállítása (saját megjegyzés: lehet, hogy ez "hard" következményekkel jár majd), a belvíznek is kell hely a tájban, ...

A pénzügyi nehézségek csökkenésére - távolabbi tervként - foglalkozik a VGT-2 a CO2 kvótához hasonló víz-kvóta bevezetésével. A fő probléma, hogy a CO2-vel ellentétben a víz helyhez van kötve.

Most készül a VGT-2 második vitaanyaga, melyet hamarosan közzétesznek. Fórumok már nem lesznek, de írásbeli véleményeket és javaslatokat várnak hozzá, december 9-i határidővel.

Illés Lajos az ÁKK készítésének 6-7 éves munkájáról és befejezéséről beszélt. Gruber Tamás kérdésére megerősítette, hogy a KEHOP pénzeket adottnak tekintik, azaz a már eldöntött KEHOP pénzek határozzák meg a következő évekre vonatkozó stratégiát (sic!). Ez utóbbi némi ellentétet mutat azzal, hogy valamennyi előadó alapvetőnek tartja azt a "soft" intézkedést, melyet az "árvízi töltések magasítása helyett tájgazdálkodást!" szlogennel lehet a legrövidebben jellemezni.

Varga Ildikó (FM, Természetmegőrzési főosztály) kifogásolta, hogy az SKV (mindhárom tervnek lesz) csak utólag készül, mint egy kötelező függelék, megállapításai ezért nem lehetnek hatással a tervekre. Következésképpen a tervek végrehajtása akár jelentős környezetkárosítást is okozhat majd.

A három terv hierarchiájának vonatkozásában Reich Gyula azt nyilatkozta, hogy egy friss kormányhatározat szerint a KJT az elsődleges, ami természetesen a VGT-re és az ÁKK-ra támaszkodik, mint pillérekre. A VGT "ökológia", az ÁKK "árvíz elleni védekezés", a KJT "az összhangzó értelem", természetesen a gazdaság igényeire is tekintettel.

Az OKT zöld oldala (Fidrich Róbert, Gruber Tamás, Halmos Gergő, Malatinszky Ákos, Simon Gergely és Bojtos Ferenc helyett én) összefoglalóan kérdezte és javasolta a tervek környezetvédő kritikáit, ezért reménykedhetünk benne, hogy az OKT készülő állásfoglalása valóban a vizek jobbá tételét fogja szolgálni.

[2015-10-09] Összeállította: Hajósy Adrienne saját és Fidrich Róbert jegyzetei alapján